

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ****ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ**

«Ενδυνάμωση της προστασίας των καταναλωτών στους τομείς των συμβάσεων πιστώσεων, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των συμβάσεων που συνάπτονται εξ αποστάσεως, εκτός καταστήματος και ηλεκτρονικά-Ενσωμάτωση των Οδηγιών (ΕΕ) 2017/828, 2023/2225, 2023/2673, 2024/825, 2024/1799 και 2026/74»

Ι. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από τη Διάρκη Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, αποτελείται από εκατόν τριάντα τέσσερα (134) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου. Το νομοσχέδιο διαρθρώνεται σε εννέα (9) Μέρη (Α΄ έως Θ΄). Με τις διατάξεις του ενσωματώνονται στην ελληνική έννομη τάξη έξι (6) Οδηγίες και ένας (1) Κανονισμός, όπως αναλύεται κατωτέρω.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1 έως 65), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Οκτωβρίου 2023 σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ», αποτελείται από δεκαεπτά (17) Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1 έως 2) ορίζει τον σκοπό και το αντικείμενο της παρόντος Μέρους που αφορά την ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών στους τομείς των συμβάσεων πίστωσης, των χρηματοοικονομικών υπη-

ρεσιών και των συμβάσεων που συνάπτονται εξ αποστάσεως, κατ' ενσωμάτωση του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225.

Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 3-6), υπό τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής, ορισμοί και γενικές διατάξεις», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για το πεδίο εφαρμογής του Μέρους Α' το οποίο καλύπτει τις συμβάσεις πίστωσης που συνάπτονται με καταναλωτές, με την επιφύλαξη των οριζόμενων εξαιρέσεων (άρθρο 3), για τους ορισμούς που είναι αναγκαίοι για την εφαρμογή του παρόντος Μέρους (άρθρο 4), για την αποσαφήνιση ότι οι σχετικές πληροφορίες που παρέχονται στους καταναλωτές είναι δωρεάν (άρθρο 5) και για την απαγόρευση διακρίσεων από τα πιστωτικά ιδρύματα σε βάρος των καταναλωτών που διαμένουν νόμιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω ιθαγένειας ή τόπου διαμονής ή για κάποιον από τους οριζόμενους στο άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 6).

Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 7-14), υπό τον τίτλο «Πληροφορίες που παρέχονται πριν από τη σύμβαση πίστωσης», ρυθμίζει ζητήματα διαφήμισης και πρακτικών προώθησης συμβάσεων πίστωσης (άρθρο 7), τυποποιημένων γενικών προσυμβατικών πληροφοριών προς τους καταναλωτές αναφορικά με τις συμβάσεις πίστωσης (άρθρα 8, 9 και 10), προσυμβατικών πληροφοριών ειδικά για τις συμβάσεις πίστωσης στο πλαίσιο των οποίων τροποποιείται η οφειλή του καταναλωτή, κατά τον χρόνο ή τον τρόπο εξόφλησής της, όταν αυτός βρίσκεται ήδη ή είναι πιθανό να περιέλθει σε υπερμερία κατά την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης πίστωσης (άρθρο 11), εξαιρέσεων από την υποχρέωση προσυμβατικής πληροφόρησης του καταναλωτή (άρθρο 12), υποχρέωσης παροχής επαρκών εξηγήσεων από τον πιστωτικό φορέα ή τον μεσίτη πιστώσεων προς τον καταναλωτή, ιδίως αναφορικά με τις προτεινόμενες συμβάσεις πίστωσης ή τυχόν συμπληρωματικές προς αυτές υπηρεσίες (άρθρο 13), και ειδικής ενημέρωσης για εξατομικευμένες προσφορές που δέχονται οι καταναλωτές βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας (άρθρο 14).

Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 15-21), υπό τον τίτλο «Πρακτικές δέσμευσης, πρακτικές ομαδοποίησης, δήλωση βούλησης, συμβουλευτικές υπηρεσίες και αυτόκλητη χορήγηση πιστώσεων», εισάγει ρυθμίσεις για τις πρακτικές δέσμευσης, δηλαδή για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η σύμβαση πίστωσης προσφέρεται στον καταναλωτή υποχρεωτικά σε συνδυασμό με κάποια πρόσθετα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, υπό την έννοια ότι η σύμβαση πίστωσης δεν μπορεί να συναφθεί αυτοτελώς, για τις πρακτικές ομαδοποίησης χρηματοπιστωτικών προϊόντων (άρθρο 15), για τις ασφαλιστικές συμβάσεις που σχετίζονται με συμβάσεις πίστωσης (άρθρο 16), για τη δήλωση βούλησης κάθε μέρους με σκοπό τη σύναψη σύμβασης πίστωσης ή την αγορά συμπλη-

ρωματικών υπηρεσιών (άρθρο 17), για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τον καταναλωτή (άρθρο 18), καθώς και για τις υποχρεώσεις ενημέρωσης αλλά και τις λοιπές υποχρεώσεις που βαρύνουν, σε αυτή την περίπτωση, τον πιστωτικό φορέα έναντι του καταναλωτή (άρθρα 19 και 20), και για την απαγόρευση της αυτόκλητης χορήγησης πιστώσεων (άρθρο 21).

Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 22-27), υπό τον τίτλο «Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας και πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την υποχρέωση αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή (άρθρο 22), καθορίζει τις σχετικές προς αξιολόγηση πληροφορίες (άρθρο 23), θεσπίζει πλαίσιο πρόσθετων υποχρεώσεων (άρθρο 24) και πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων αξιολόγησης (άρθρο 25), και ρυθμίζει το δικαίωμα ενημέρωσης των καταναλωτών για καταχωρίσεις σε βάσεις δεδομένων (άρθρο 26), καθώς και τις συνέπειες από την παράβαση της υποχρέωσης εξέτασης της πιστοληπτικής τους ικανότητας από τα πιστωτικά ιδρύματα πριν από τη χορήγηση της πίστωσης (άρθρο 27).

Το Κεφάλαιο ΣΤ΄ (άρθρα 28-29), υπό τον τίτλο «Μορφή και περιεχόμενο των συμβάσεων πίστωσης», καθορίζει τη μορφή της σύμβασης (άρθρο 28) και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν (άρθρο 29). Το Κεφάλαιο Η΄ (άρθρα 32-33), υπό τον τίτλο «Δυνατότητα υπερανάληψης και υπέρβαση», θεσπίζει ρυθμίσεις σχετικά με την υποχρέωση ενημέρωσης του καταναλωτή σχετικά με τη σύναψη σύμβασης πίστωσης υπό τη μορφή δυνατότητας υπερανάληψης, ήτοι συμβατικής και εκ των προτέρων συμφωνημένης πιστωτικής διευκόλυνσης (άρθρο 32), καθώς και την περίπτωση υπερβαίνουσας το συμφωνημένο όριο χρήσης πίστωσης (άρθρο 33).

Το Κεφάλαιο Θ΄ (άρθρα 34-38), υπό τον τίτλο «Δικαιώματα καταναλωτή για υπαναχώρηση, καταγγελία και πρόωρη εξόφληση από σύμβαση πίστωσης και συνδεδεμένη σύμβαση πίστωσης για την αγορά αγαθού - Περιορισμοί δυνατότητας αποζημίωσης πιστωτικού φορέα», θεσπίζει το πλαίσιο άσκησης του εν λόγω δικαιώματος εκ μέρους του καταναλωτή (άρθρα 34-35), ρυθμίζει τα δικαιώματα του καταναλωτή και του πιστωτικού φορέα σε περίπτωση καταγγελίας συμβάσεων πίστωσης αόριστης διάρκειας, τις προϋποθέσεις παύσης του δικαιώματος για πραγματοποίηση ανάληψης πιστώσεων από τέτοιες συμβάσεις (άρθρο 36), καθώς και το δικαίωμα του καταναλωτή για πρόωρη εξόφληση και μείωση του συνολικού κόστους της πίστωσης για το εναπομένον χρονικό διάστημα της σύμβασης (άρθρο 37), και καθορίζει τις προϋποθέσεις εύλογης και αντικειμενικά δικαιολογημένης αποζημίωσης πιστωτικού φορέα σε περίπτωση πρόωρης εξόφλησης, τις περιπτώσεις μη χορήγησης δυνατότητας αποζημίωσης πιστωτικού φορέα, καθώς και το όριο της σχετικής αποζημίωσης (άρθρο 38).

Το Κεφάλαιο Ι´ (άρθρα 39-40), υπό τον τίτλο «Συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο και μέτρα περιορισμού επιτοκίων και εξόδων», θεσπίζει το πλαίσιο για τον υπολογισμό του συνολικού ετήσιου πραγματικού επιτοκίου (άρθρο 39), τον καθορισμό ανώτατου ορίου συνολικού ετήσιου πραγματικού επιτοκίου και συνολικού ποσού πίστωσης, χρεωστικών τόκων, επιβαρύνσεων και εξόδων πάσης φύσεως για συμβάσεις πίστωσης, καθώς και τη δυνατότητα επιβάρυνσης του καταναλωτή με πραγματικά έξοδα του πιστωτικού φορέα (άρθρο 40).

Το Κεφάλαιο ΙΑ´ (άρθρα 41-42), υπό τον τίτλο «Υποχρεώσεις επαγγελματικής δεοντολογίας και γνωστικές απαιτήσεις» για το προσωπικό πιστωτικών φορέων και τους μεσίτες πιστώσεων», θεσπίζει κανόνες σχετικά με την τήρηση επαγγελματικής δεοντολογίας από τους πιστωτικούς φορείς και τους μεσίτες πιστώσεων κατά την παροχή πίστωσης σε καταναλωτές (άρθρο 41), καθώς και τη διασφάλιση απαίτησης γνώσεων και επάρκειας του προσωπικού τους (άρθρο 42).

Το Κεφάλαιο ΙΒ´ (άρθρα 43-45), υπό τον τίτλο «Χρηματοοικονομική εκπαίδευση και υποστήριξη των καταναλωτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες - Μέτρα ρύθμισης πριν από την έναρξη διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης - Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στους καταναλωτές για χρέη και υποχρεώσεις των πιστωτικών φορέων», καθιερώνει υποχρέωση λήψης μέτρων χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης και καθοδήγησης των καταναλωτών σχετικά με τις συμβάσεις πιστώσεων, σχετική διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη (άρθρο 43), καθώς και μέτρων ρύθμισης εκ μέρους των πιστωτικών φορέων, σε περίπτωση υπερημερίας καταναλωτή, πριν από την έναρξη διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης (άρθρο 44), θεσπίζει υποχρέωση διασφάλισης ανεξάρτητων συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές για χρέη, ρυθμίζει τη χρηματοδότηση των σχετικών δαπανών και ορίζει τους αρμόδιους φορείς παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών (άρθρο 45).

Το Κεφάλαιο ΙΓ´ (άρθρα 46-49), υπό τον τίτλο «Μεσίτες πιστώσεων - Προϋποθέσεις και διαδικασία αδειοδότησης από την Τράπεζα της Ελλάδος - Υποχρέωση εγγραφής σε ενιαίο μητρώο μεσιτών πιστώσεων - Υπομητρώο μεσιτών πιστώσεων καταναλωτικής πίστης - Ειδικές υποχρεώσεις μεσιτών πιστώσεων», ρυθμίζει την αδειοδότηση των μεσιτών πιστώσεων, καθορίζει την αρμόδια αρχή αδειοδότησης και άσκησης εποπτείας στις σχετικές δραστηριότητες, τις ελάχιστες απαιτήσεις χορήγησης άδειας και τις εξαιρέσεις από την υποχρέωση λήψης άδειας άσκησης δραστηριότητας πιστωτικής διαμεσολάβησης (άρθρο 46), θεσπίζει την τήρηση ενιαίου μητρώου μεσιτών πι-

στώσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος, υπομητρώου μεσιτών πιστώσεων στεγαστικής πίστης, υπομητρώου μεσιτών πιστώσεων (άρθρο 47), τη σύσταση και ενημέρωση υπομητρώου μεσιτών πιστώσεων καταναλωτικής πίστης, ενιαίου σημείου πληροφόρησης για την ευχερή πρόσβαση του κοινού στο υπομητρώο μεσιτών πιστώσεων καταναλωτικής πίστης (άρθρο 48), καθώς και ειδικές υποχρεώσεις για τους μεσίτες πιστώσεων και τους μεσίτες πιστώσεων που παρέχουν συγχρόνως και συμβουλευτικές υπηρεσίες (άρθρο 49).

Το Κεφάλαιο ΙΔ' (άρθρα 50-52), υπό τον τίτλο «Πιστωτικοί φορείς- Αδειοδότηση - Τήρηση μητρώου πιστωτικών φορέων», θεσπίζει το πλαίσιο αδειοδότησης των πιστωτικών φορέων (άρθρο 50), καθιερώνει μητρώο πιστωτικών φορέων, που τηρείται και ενημερώνεται από την Τράπεζα της Ελλάδος (άρθρο 51), και καθορίζει τις περιπτώσεις που εξαιρούνται της απαγόρευσης χορήγησης δανείων ή λοιπών πιστώσεων (άρθρο 52).

Το Κεφάλαιο ΙΕ' (άρθρα 53-54), υπό τον τίτλο «Εκχώρηση δικαιωμάτων πιστωτικού φορέα από σύμβαση πίστωσης και επίλυση διαφορών καταναλωτών και πιστωτικών φορέων και μεσιτών πιστώσεων», καθορίζει τα δικαιώματα του καταναλωτή σε περίπτωση εκχώρησης σε τρίτο δικαιωμάτων πιστωτικού φορέα που απορρέουν από σύμβαση πίστωσης (άρθρο 53) και θεσπίζει το πλαίσιο για την εναλλακτική επίλυση διαφορών μεταξύ καταναλωτών και πιστωτικών φορέων ή μεσιτών πιστώσεων, καθώς και την πρόσβαση σε διαδικασίες εναλλακτικής επίλυσης διαφορών από φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε ειδικό μητρώο και την επίλυση διασυνοριακών διαφορών (άρθρο 54).

Το Κεφάλαιο ΙΣΤ' (άρθρα 55-61), υπό τον τίτλο «Σύστημα άσκησης εποπτείας δραστηριοτήτων πιστωτικών φορέων και μεσιτών πιστώσεων - Υποχρέωση τήρησης επαγγελματικού απορρήτου- Υποχρεώσεις αρχών-Απαγόρευση παραίτησης καταναλωτή από δικαιώματα - Έννομες συνέπειες από παραβάσεις πιστωτικών φορέων- Διοικητικές κυρώσεις», ορίζει τις αρμόδιες αρχές άσκησης εποπτείας στον ανωτέρω πιστωτικό τομέα, θεσπίζει υποχρέωση συνεργασίας τους, δυνατότητα λήψης μέτρων παρέμβασης από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με τη διάθεση συγκεκριμένων πιστωτικών προϊόντων (άρθρο 55), υποχρέωση τήρησης επαγγελματικού απορρήτου από τους εργαζομένους στις αρμόδιες αρχές και τους εντεταλμένους ελεγκτές και εμπειρογνώμονες, με ορισμένες εξαιρέσεις (άρθρο 56), υποχρεώσεις των αρμόδιων αρχών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 57), απαγόρευση παραίτησης καταναλωτή από δικαιώματα, το εφαρμοστέο δίκαιο σε συμβάσεις πίστωσης που διέπονται από το δίκαιο χώρας εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 58), και καθορίζει, σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων των πιστωτικών φορέων, τις έννομες συνέπειες ιδιωτικού δικαίου (άρ-

θρο 59), καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις (άρθρο 60). Το παρόν Κεφάλαιο περιλαμβάνει Παραρτήματα σχετικά με το Μέρος Α΄ του νομοσχεδίου, κατ' επίκληση ενσωμάτωσης των αντίστοιχων Παραρτημάτων (I-IV) της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225 (άρθρο 61).

Το Κεφάλαιο ΙΖ΄ (άρθρα 62-65) περιλαμβάνει τις «Εξουσιοδοτικές, τελικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις [του] Μέρους Α΄».

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 66-78), υπό τον τίτλο «Μέτρα για την ενίσχυση της προστασίας του καταναλωτή όσον αφορά στις συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση, στις συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών που συνάπτονται από απόσταση ή εκτός εμπορικού καταστήματος ή μέσω επιγραμμικής διεπαφής-Μέτρα για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 2023 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/83/ΕΕ όσον αφορά στις συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που συνάπτονται εξ αποστάσεως και για την κατάργηση της Οδηγίας 2002/65/ΕΚ», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 66-67) ορίζει τον σκοπό (άρθρο 66) και το αντικείμενο (άρθρο 67) του οικείου Μέρους.

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 68-76), υπό τον τίτλο «Ενίσχυση της προσυμβατικής ενημέρωσης και του δικαιώματος υπαναχώρησης του καταναλωτή σε συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση και σε συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών που συνάπτονται από απόσταση ή εκτός εμπορικού καταστήματος ή με οποιαδήποτε αντίστοιχη προσφορά ή με χρήση επιγραμμικών διεπαφών», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ένταξη των συμβάσεων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση στο ρυθμιστικό πεδίο των συμβάσεων από απόσταση του ν. 2251/1994, και τον καθορισμό των διατάξεων που εφαρμόζονται στην περίπτωση τους (άρθρο 68), για την άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης του καταναλωτή από τις ως άνω συμβάσεις, όταν συνάπτονται μέσω επιγραμμικής διεπαφής (άρθρο 69), για τη θέσπιση πρόσθετων υποχρεώσεων προσυμβατικής ενημέρωσης του καταναλωτή, ώστε να καλύπτονται οι κίνδυνοι που συνδέονται με τις ανωτέρω συμβάσεις (άρθρο 70), για την προθεσμία και τις έννομες συνέπειες της άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης από σύμβαση παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση (άρθρα 71 και 72), για την υποχρέωση παροχής δωρεάν και επαρκών εξηγήσεων από τον προμηθευτή στον καταναλωτή σχετικά με τις προτεινόμενες συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών πριν από την κατάρτισή τους και πέραν της υποχρεωτικής προσυμβατικής πληροφόρησης (άρθρο 73), για τη θέσπιση ειδικών κανόνων αναφορικά με τις επιγραμμικές διεπαφές που χρησιμοποιούνται κατά τη σύναψη

συμβάσεων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών από απόσταση, υπό την έννοια ότι οι προμηθευτές δεν επιτρέπεται να σχεδιάζουν, οργανώνουν ή λειτουργούν τις επιγραμμικές τους διεπαφές με τρόπο που παραπλανά ή χειραγωγεί τους καταναλωτές ή στρεβλώνει ή επηρεάζει την ικανότητα των καταναλωτών να λαμβάνουν ελεύθερες και τεκμηριωμένες αποφάσεις συναλλαγών (άρθρο 74), για την αντικατάσταση του υποδείγματος του εντύπου υπαναχώρησης από σύμβαση που έχει καταρτισθεί ηλεκτρονικά (άρθρο 75) και για τις υποχρεώσεις της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης να ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις διακριτικές ευχέρειες της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673, των οποίων γίνεται χρήση (άρθρο 76).

Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 77-78), υπό τον τίτλο «Τελικές και καταργούμενες διατάξεις Μέρους Β'», με το οποίο ορίζονται οι τελικές και καταργούμενες, διά του Μέρους αυτού, διατάξεις.

Το Μέρος Γ' (άρθρα 79-90), υπό τον τίτλο «Μέτρα ενσωμάτωσης της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/825 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Φεβρουαρίου 2024 για την τροποποίηση των Οδηγιών 2005/29/ΕΚ και 2011/83/ΕΕ όσον αφορά στην ενδυνάμωση των καταναλωτών για την πράσινη μετάβαση μέσω καλύτερης προστασίας από αθέμιτες πρακτικές και μέσω καλύτερης ενημέρωσης», διαρθρώνεται σε δύο (2) Κεφάλαια.

Με το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 79-80), υπό τον τίτλο «Σκοπός-Αντικείμενο», ορίζονται ο σκοπός (άρθρο 79) και το αντικείμενό του (άρθρο 80).

Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 81-90), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση της προστασίας του καταναλωτή από παραπλανητικές δηλώσεις στην αγορά σχετικά με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και την ανθεκτικότητα των προϊόντων-Τροποποιήσεις ν. 2251/1994», τίθενται οι αναγκαίοι για την εφαρμογή του παρόντος ορισμοί, ιδίως αναφορικά με την ανθεκτικότητα των προϊόντων (άρθρο 81), τροποποιείται το πλαίσιο των υποχρεώσεων του προμηθευτή για παροχή πληροφοριών στον καταναλωτή αναφορικά με την άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης επί συμβάσεων από απόσταση ή εκτός εμπορικού καταστήματος (άρθρο 82) και θεσπίζονται ειδικές υποχρεώσεις ενημέρωσης στην περίπτωση των εξ αποστάσεως συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικό τρόπο (άρθρο 83), καθώς και πρόσθετες υποχρεώσεις ενημέρωσης των καταναλωτών σχετικά με εγγυήσεις σε συμβάσεις που δεν συνάπτονται εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος (άρθρο 84). Επίσης, εισάγονται ρυθμίσεις για τη χρήση εναρμονισμένων ανακοινώσεων και σημάτων για την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές (άρθρο 85), παρέχονται συμπληρωματικοί ορισμοί για την εφαρμογή των ρυθμίσεων περί αθέμιτων εμπορικών πρακτικών κατά τροποποίηση του άρθρου 9α ν. 2251/1994 (άρθρο 86), τροποποιούνται τα άρθρα 9δ, 9ε, 9στ ν. 2251/1994,

προκειμένου να ενσωματωθεί η Οδηγία (ΕΕ) 2024/825 (άρθρα 87-89) και συμπληρώνεται το άρθρο 13α παρ. 5 ν. 2251/1994, με την προσθήκη του κωδικού και της εμπορικής ονομασίας του προϊόντος στην περιλήψη της απόφασης περί επιβολής διοικητικού προστίμου (άρθρο 90).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 91-111), υπό τον τίτλο «Μέτρα ενσωμάτωσης της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1799 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με κοινούς κανόνες για την προώθηση της επισκευής αγαθών και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/771 και (ΕΕ) 2020/1828», διαρθρώνεται σε δύο (2) Κεφάλαια.

Με το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 91-92), υπό τον τίτλο «Σκοπός και αντικείμενο», ορίζονται ο σκοπός και το αντικείμενο της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1799 που ενσωματώνεται με το παρόν και αναφέρεται στη διαμόρφωση νέου νομικού πλαισίου για την επισκευή των αγαθών με γνώμονα, αφενός την προστασία των καταναλωτών σε υψηλό επίπεδο και, αφετέρου, την προστασία του περιβάλλοντος.

Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 93-111), υπό τον τίτλο «Δικαίωμα στην επισκευή καταναλωτικών προϊόντων-Προσθήκες στον ν. 2251/1994», αντικαθίσταται ο τίτλος του Μέρους Τέταρτου του ν. 2251/1994, στον οποίο ενσωματώνονται οι ρυθμίσεις του παρόντος (άρθρο 93), τίθενται οι αναγκαίοι για την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου Β' ορισμοί (άρθρο 94) και αποσαφηνίζεται το πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 95), εισάγονται ρυθμίσεις για το Ευρωπαϊκό έντυπο πληροφοριών επισκευής που παρέχεται στους καταναλωτές και το οποίο παρατίθεται στο Παράρτημα ΙΙΙ (άρθρο 96), για την υποχρέωση επισκευής (άρθρο 97), για την ενημέρωση του καταναλωτή σχετικά με την υποχρέωση επισκευής (άρθρο 98), για τις αντικειμενικές απαιτήσεις ανταπόκρισης του πράγματος στη σύμβαση (άρθρο 99), για την ενημέρωση του καταναλωτή αναφορικά με την αποκατάσταση της ως άνω ανταπόκρισης με άσκηση δικαιώματος επιλογής ανάμεσα στην αντικατάσταση και την επισκευή (άρθρο 100), για τη δυνατότητα του προμηθευτή να χορηγεί στον καταναλωτή πράγμα αντικατάστασης κατά τη διάρκεια της επισκευής (άρθρο 101), για την παραγραφή των δικαιωμάτων του καταναλωτή, όταν επιλέγει το δικαίωμα επισκευής (άρθρο 102), και για την ύπαρξη εθνικού τμήματος στην ευρωπαϊκή επιγραμματική πλατφόρμα επισκευών, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιεί δωρεάν ο καταναλωτής, και του οποίου ορίζονται ο σκοπός, η λειτουργία και το εθνικό σημείο επαφής (άρθρα 103, 104 και 108). Περαιτέρω, καθορίζονται μέτρα και τρόποι ενημέρωσης των καταναλωτών, τόσο για την ανωτέρω πλατφόρμα, όσο και για την προώθηση της επισκευής έναντι των άλλων δικαιωμάτων που μπορεί να επιλέγει ο καταναλωτής για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας (άρθρα 105 και 106), και αποσαφηνίζεται

ο αναγκαστικός χαρακτήρας των προτεινόμενων ρυθμίσεων για την επισκευή, με την επιφύλαξη της προσφοράς συμβατικών όρων που παρέχουν υπέρτερη προστασία (άρθρο 107). Επίσης, τροποποιείται το Παράρτημα II του ν. 2251/1994, το οποίο περιλαμβάνει κατάλογο νομοθεσίας, παράβαση της οποίας παρέχει δικαίωμα συλλογικής προστασίας των θιγόμενων καταναλωτών (άρθρο 109), προστίθενται Παραρτήματα III και IV στον ν. 2251/1994 (άρθρο 110), και συμπληρώνεται το Παράρτημα της υπ' αρ. 2126/10.1.2020 κοινής απόφασης με την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1799 και τις διατάξεις ενσωμάτωσής της (νέα άρθρα 5γ-5ιστ ν. 2251/1994) (άρθρο 111).

Το Μέρος Ε' (άρθρα 112-114), υπό τον τίτλο «Συμπληρωματικά εθνικά μέτρα συμμόρφωσης με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1 για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού για την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού - Τροποποιήσεις ν. 3959/2011», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τη διαδικασία εκτέλεσης αποφάσεων των αρχών ανταγωνισμού κρατών μελών από την Επιτροπή Ανταγωνισμού (άρθρο 112), θεσπίζει συνέπειες για την άρνηση παροχής πληροφοριών λόγω μη προσέλευσης κληθέντος σε κατάθεση ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού (άρθρο 113), και ρυθμίζει την πραγματοποίηση ερευνών από εντεταλμένους υπαλλήλους της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε μη επαγγελματικούς χώρους, κατόπιν εντολής αρμόδιου Εισαγγελέα και παρουσία εκπροσώπου της δικαστικής εξουσίας (άρθρο 114).

Το Μέρος ΣΤ' (άρθρα 115-119), υπό τον τίτλο «Μέτρα ενσωμάτωσης της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2017 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ όσον αφορά την ενθάρρυνση της μακροπρόθεσμης ενεργού συμμετοχής των μετόχων - Λοιπές διατάξεις Υπουργείου Ανάπτυξης», ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, ζητήματα δημοσιότητας των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη, καθορίζει την υποχρεωτική υποβολή αναθεωρημένης πολιτικής αποδοχών και την τεκμηρίωση της συμβολής της στην επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων, στα μακροπρόθεσμα συμφέροντα και τη βιωσιμότητά τους (άρθρο 115), περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις σχετικά με την, υπό προϋποθέσεις, κήρυξη απαλλοτριώσεων για την Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων στον Δήμο Μεγαλόπολης (άρθρο 116), θεσπίζει ρυθμίσεις για την οργάνωση, τη λειτουργία και το προσωπικό της Ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου της Αγοράς και Προστασίας του Καταναλωτή (άρθρο 117), καθορίζει τα προϊόντα προς πώληση από τα διανυκτερεύοντα φαρμακεία (άρθρο 118), καθώς και το αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της δράσης «Ενίσχυση των επιχειρήσεων του κλάδου γούνας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για την αναπτυξιακή επανεκκίνησή τους» (άρθρο 119).

Το Μέρος Ζ' (άρθρα 120-133), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1805 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2023 για τη χρήση ανανεώσιμων καυσίμων και καυσίμων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στις θαλάσσιες μεταφορές και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/16/ΕΚ», περιλαμβάνει δύο (2) Κεφάλαια (Α' και Β').

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 120-129), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1805 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», καθορίζει την αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του εν θέματι Κανονισμού (άρθρο 120), ορίζει τα έσοδα από πρόστιμα Fuel EU ως πράσινους πόρους (άρθρο 121), καθορίζει τη διαδικασία επιβολής και καταβολής προστίμου Fuel EU (άρθρο 122), ρυθμίζει τη διάθεση εσόδων Fuel EU μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων (άρθρο 123), καθορίζει την κατεύθυνση των σχετικών πόρων (άρθρο 124), τους τελικούς δικαιούχους των χρηματοδοτικών προγραμμάτων (άρθρο 125), ρυθμίζει την υποχρέωση κατάρτισης και δημοσίευσης έκθεσης διάθεσης εσόδων (άρθρο 126), την επιβολή προστίμων λόγω μη συμμόρφωσης με διαδικαστικές υποχρεώσεις (άρθρο 127), τα σχετικά με τον χαρακτηρισμό των προστίμων Fuel EU ως πράσινων πόρων (άρθρο 128), καθώς και την εκπροσώπηση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής στο Διοικητικό Συμβούλιο του Πράσινου Ταμείου (άρθρο 129).

Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 130-131) περιλαμβάνει «Εξουσιοδοτικές και μεταβατικές διατάξεις [του] Μέρους Ζ'».

Το Μέρος Η' (άρθρα 132-133), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις», θεσπίζει ρυθμίσεις σχετικά με την παράταση ισχύος μέτρων για την ομαλή λειτουργία της αγοράς (άρθρο 132) και την παράταση πολεοδομικών προθεσμιών (άρθρο 133).

Το Μέρος Θ' (άρθρο 134) ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Επί του Μέρους Α'

Το Μέρος Α' έχει ως σκοπό την ενσωμάτωση στην εθνική έννομη τάξη της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Οκτωβρίου 2023 σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ. Συνεπεία αυτού, καταργείται η Κ.Υ.Α. Ζ1-699/23.6.2010 (Β' 917), με την οποία είχε ενσωματωθεί η καταργούμενη Οδηγία στην ελληνική έννομη τάξη.

1. Ως συμβάσεις πίστωσης νοούνται οι συμβάσεις, δυνάμει των οποίων πιστωτικός φορέας χορηγεί ή υπόσχεται να χορηγήσει σε καταναλωτή πίστωση υπό μορφή προθεσμιακής πληρωμής, δανείου ή οποιασδήποτε άλλης παρόμοιας χρηματοδοτικής διευκόλυνσης, με εξαίρεση τις συμβάσεις που συ-

νάπτονται για την παροχή υπηρεσιών σε συνεχή βάση ή για την προμήθεια αγαθών του ιδίου είδους, σύμφωνα με τις οποίες ο καταναλωτής καταβάλλει με δόσεις το τίμημα για τις εν λόγω υπηρεσίες ή αγαθά κατά τη διάρκεια της παροχής τους (άρθρο 3 στοιχ. 3 της Οδηγίας).

Από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225 και, κατ' επέκταση του παρόντος, εξαιρούνται οι συμβάσεις πίστωσης που μνημονεύονται στο άρθρο 3 παρ. 2 του παρόντος. Επισημαίνεται ότι ο εθνικός νομοθέτης δεν κάνει χρήση της ευχέρειας που παρέχεται από το άρθρο 2 παρ. 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225. Συνεπώς, δεν εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Μέρους Α' συμβάσεις πίστωσης με αντικείμενο μικρότερο των 200 ευρώ, συμβάσεις πίστωσης στο πλαίσιο των οποίων η πίστωση χορηγείται άτοκα και χωρίς άλλες επιβαρύνσεις, και συμβάσεις πίστωσης κατά τις οποίες η πίστωση πρέπει να εξοφληθεί εντός 3 μηνών, άρα, ακόμη και αν υπάρχει επιβάρυνση για τον καταναλωτή, αυτή είναι αμελητέα. Το ίδιο και για τη διακριτική ευχέρεια του άρθρου 2 παρ. 5 και 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225, η οποία επιτρέπει στα κράτη μέλη να εξαιρέσουν από το πεδίο εφαρμογής τις συμβάσεις πίστωσης με τη μορφή κάρτας αναβαλλόμενης χρέωσης (deferred debit cards), σύμφωνα με τις οποίες η πίστωση πρέπει να εξοφλείται εντός 40 ημερών, άτοκα και, γενικά, με περιορισμένες επιβαρύνσεις για την παροχή της υπηρεσίας πληρωμής από το πιστωτικό ίδρυμα ή το ίδρυμα πληρωμών στον καταναλωτή. Ο λόγος της μη εξαίρεσης συνδέεται με την ανάγκη υπαγωγής των καταναλωτών που είναι κάτοχοι των ως άνω καρτών στο αυξημένο καθεστώς προστασίας του παρόντος (έλεγχος πιστοληπτικής ικανότητας, δικαίωμα υπαναχώρησης κ.λπ.), διότι, κατ' ουσίαν, και αυτοί λαμβάνουν πίστωση. Όπως αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση (σελ. 186), οι συμβάσεις πίστωσης με τη μορφή κάρτας αναβαλλόμενης χρέωσης είναι τύπος πιστωτικής κάρτας που συνδέεται με λογαριασμό πληρωμών του καταναλωτή, συνήθως τρεχούμενο, και επιτρέπει την ανάληψη μετρητών ή την πραγματοποίηση πληρωμών. Με την κάρτα αναβαλλόμενης χρέωσης, οι πληρωμές δεν χρεώνονται άμεσα στον ως άνω τραπεζικό λογαριασμό, αλλά ενοποιούνται και ορίζεται πληρωμή σε συγκεκριμένη ημερομηνία του μήνα, κατά την οποία ο καταναλωτής πρέπει να έχει κεφαλαιακή επάρκεια στον τραπεζικό λογαριασμό του, άλλως θα επιβαρυνθεί με τόκο.

Οι βασικότερες αλλαγές που επέρχονται με την ανωτέρω ενσωμάτωση είναι οι ακόλουθες:

α. Η προστασία του καταναλωτή από νέα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, ιδίως ψηφιακά, που δεν καλύπτονται από την Οδηγία 2008/48/ΕΚ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα προϊόντα της κατηγορίας «αγόρασε τώρα πλήρωσε μετά», τα οποία, υπό το ισχύον καθεστώς, δεν υπάγονται στην έννοια των συμβάσεων πίστωσης, αλλά θεωρούνται τρόποι πληρωμής. Πρόκειται για νέα ψηφιακά χρηματοπιστωτικά εργαλεία, τα οποία παρέχουν τη δυνα-

τότητα στον καταναλωτή να λαμβάνει πίστωση από τον πιστωτικό φορέα για να πραγματοποιήσει διαδίκτυακές αγορές από προμηθευτές, έχοντας, παράλληλα, τη δυνατότητα να καταβάλει αργότερα το ποσό της πίστωσης στον πιστωτικό φορέα, συχνά με άτοκες δόσεις (σημείο 16 του Προοιμίου της Οδηγίας).

β. Η ενίσχυση της προσυμβατικής πληροφόρησης του καταναλωτή (ιδίως άρθρα 7-13 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225). Δεν αρκεί πλέον η γενική και τυποποιημένη προσυμβατική πληροφόρηση που επιτρέπει στον καταναλωτή να συγκρίνει τις προσφορές, αλλά απαιτείται εξατομικευμένη πληροφόρηση, με ορισμένο ελάχιστο περιεχόμενο (συνολικό κόστος της πίστωσης, τη δυνατότητα πρόωρης εξόφλησης, τις συνέπειες της καθυστέρησης της πληρωμής, το δικαίωμα υπαναχώρησης κ.λπ.), διαφανής και προσαρμοσμένη στις απαιτήσεις των ψηφιακών μέσων, καθώς και ενημέρωση του καταναλωτή για τυχόν εξατομικευμένες προσφορές βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας μέσω αλγορίθμου. Παράλληλα, ο καταναλωτής έχει δικαίωμα παροχής επαρκών εξηγήσεων από το πιστωτικό ίδρυμα, ώστε να μπορεί ο ίδιος να αξιολογήσει τους όρους και τις συνέπειες της πίστωσης για τον ίδιο, και να σταθμίσει αν είναι κατάλληλη για την οικονομική του κατάσταση (άρθρο 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225). Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προσυμβατική ενημέρωση του καταναλωτή πρέπει να είναι αποτελεσματική, δηλαδή να επιτρέπει στον μέσο καταναλωτή να κατανοεί το οικονομικό περιεχόμενο και τους κινδύνους της πίστωσης και να λαμβάνει τεκμηριωμένη απόφαση, πριν από τη σύναψη της σύμβασης.

γ. Η περαιτέρω, προώθηση του «υπευθύνου δανεισμού», μέσω της καθιέρωσης αυστηρότερου ελέγχου της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή και της αποτροπής πρακτικών που οδηγούν σε υπερδανεισμό και υπερχρέωση. Στο πλαίσιο μιας ευρείας προσέγγισης της έννοιας, ως υπεύθυνος δανεισμός νοείται ένα σύνολο καλών πρακτικών διαφάνειας και υπευθυνότητας, πληροφόρησης και προστασίας του δανειζόμενου καταναλωτή, αλλά και αντίστοιχης προσοχής από πλευράς του τελευταίου (Ε. Περάκης, Η αρχή του υπεύθυνου δανεισμού και η πρόσφατη κοινοτική οδηγία για την καταναλωτική πίστη, ΧρηΔ 2009, 353, Χ. Λιβαδά, Το Νέο Δίκαιο Προστασίας του Καταναλωτή, Ελ. Αλεξανδρίδου (επιμ.), 4η έκδ., 2023, αρ. 100 επ.). Στο ανωτέρω πλαίσιο, πριν από την κατάρτιση της σύμβασης πίστωσης είναι υποχρεωτικό να αξιολογείται η ικανότητα και η διάθεση του καταναλωτή να την εξοφλήσει. Η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας θα πρέπει να είναι αναλογική και να πραγματοποιείται προς το συμφέρον του καταναλωτή, ώστε να αποτρέπονται οι ανεύθυνες πρακτικές δανεισμού και η υπερχρέωση. Πρέπει, επίσης, να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι αναγκαίοι και συναφείς παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ικανότητα του καταναλωτή να εξοφλήσει την πίστωση (σημείο 54 του Προοιμίου της Οδηγίας

(ΕΕ) 2023/2225). Παράλληλα, ο καταναλωτής πρέπει να ενημερώνεται, με σαφή και κατανοητό τρόπο, για τον κίνδυνο μη αποπληρωμής της οφειλής του από δανεισμό.

δ. Η αυστηρότερη αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή σε σχέση με το άρθρο 8 της καταργούμενης Οδηγίας 2008/48/ΕΚ, κατά το πρότυπο του άρθρου 18 της Οδηγίας (ΕΕ) 2014/17 για τη στεγαστική πίστη και σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών για τη Χορήγηση και Παρακολούθηση Δανείων της 20ής.5.2020 (EBA Guidelines on loan origination and monitoring, EBA/GL/2020/06), τις οποίες έχει αποδεχθεί η Τράπεζα της Ελλάδος με την υπ' αρ. 241/2/9.4.2025 (Β' 1942) Απόφασή της.

Η πίστωση καθίσταται πλέον διαθέσιμη στον καταναλωτή μόνο όταν το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της πιστοληπτικής του ικανότητας δείχνει ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση πίστωσης είναι πιθανόν να τηρηθούν με τον οριζόμενο από τη σύμβαση τρόπο (άρθρο 18 παρ. 4 της Οδηγίας, άρθρο 22 παρ. 1 και 3 του νομοσχεδίου). Αυτό πρέπει να προκύπτει τεκμηριωμένα και να βασίζεται σε συγκεκριμένες πληροφορίες για τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κατάσταση του καταναλωτή. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει, κατ' ελάχιστον, να περιλαμβάνουν το εισόδημα και τα έξοδα του καταναλωτή, συμπεριλαμβανομένης της συνεκτίμησης των τρεχουσών υποχρεώσεών του, μεταξύ των οποίων των εξόδων διαβίωσης του ίδιου και του νοικοκυριού του όπως και των χρηματοοικονομικών του υποχρεώσεων, αλλά να μην περιορίζονται στο πιστωτικό ιστορικό του καταναλωτή. Πρέπει να είναι αναγκαίες, αναλογικές, συναφείς και ακριβείς, σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679, εφεξής ΓΚΠΔ), να μη λαμβάνονται από ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης και να μην περιλαμβάνουν ευαίσθητα δεδομένα, ιδίως δεδομένα υγείας, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων που αφορούν τον καρκίνο (άρθρα 18 παρ. 3 και 4 της Οδηγίας και 23 του νομοσχεδίου). Κατά την αξιολόγηση της ικανότητας του καταναλωτή να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του από τη σύμβαση πίστωσης, ο πιστωτικός φορέας οφείλει να λαμβάνει υπόψη του ειδικές περιστάσεις, π.χ., ότι οι παρεχόμενες πιστώσεις θα αποφέρουν μελλοντικά εισοδήματα στον καταναλωτή ή ότι ο καταναλωτής διαθέτει επαρκείς εγγυήσεις για να εξασφαλίσει την αποπληρωμή του δανείου του (σημείο 55 του Προοιμίου της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225).

Αν το πιστωτικό ίδρυμα χορηγήσει πίστωση κατά παράβαση των ανωτέρω υποχρεώσεών του, τότε αναγνωρίζονται στον καταναλωτή μια σειρά από δικαιώματα (άρθρο 44 παρ. 1 της Οδηγίας και 27 παρ. 1 του νομοσχεδίου): α) Απαλλάσσεται από το συνολικό κόστος της πίστωσης, και έχει υποχρέωση να καταβάλει μόνο το ποσό του κεφαλαίου σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα πληρωμών. Το πιστωτικό ίδρυμα υποχρεούται να αναδιατυπώσει

τη σύμβαση χωρίς καθυστέρηση, αποτυπώνοντας τις νέες καταβολές. β) Ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να καταγγείλει οποτεδήποτε τη σύμβαση, χωρίς προθεσμία. Σε αυτή την περίπτωση, το πιστωτικό ίδρυμα δεν δικαιούται αποζημίωση ή άλλη αμοιβή για πρόωρη εξόφληση ή καταγγελία. γ) Αν ο καταναλωτής αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του από την πιστωτική σύμβαση και η αδυναμία του οφείλεται σε περιστάσεις που, αν είχαν ληφθεί υπόψη κατά την προσήκουσα αξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας θα είχαν οδηγήσει σε μη σύναψη της σύμβασης, τότε ο πιστωτικός φορέας δεν δικαιούται να ζητήσει τόκο υπερημερίας με επιτόκιο ανώτερο του εξωτραπεζικού νόμιμου τόκου υπερημερίας, όπως προσδιορίζεται κάθε φορά από την Τράπεζα της Ελλάδος.

ε. Η ρύθμιση της αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή. Για πρώτη φορά το δικαιο της καταναλωτικής πίστης αντιμετωπίζει ρητά την αξιολόγηση μέσω αλγορίθμων, η οποία, σύμφωνα με την Πράξη για την Τεχνητή Νοημοσύνη (Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689), ταξινομείται ως σύστημα τεχνητής νοημοσύνης υψηλού κινδύνου, υπό την έννοια ότι ρυθμίζει την πρόσβαση των καταναλωτών σε χρηματοοικονομικούς πόρους ή βασικές υπηρεσίες, όπως η στέγαση (σημείο 56 του Προοιμίου της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225). Πιο συγκεκριμένα, ο καταναλωτής πρέπει να ενημερώνεται, όταν η αξιολόγηση βασίζεται σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία, και να έχει δικαίωμα να ζητεί από το πιστωτικό ίδρυμα ανθρώπινη παρέμβαση, καθώς και να αμφισβητεί την απόφαση, να λαμβάνει εξηγήσεις και να ζητεί την επαναξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας, σε συνδυασμό με τις ρυθμίσεις του ΓΚΠΔ και ιδίως το άρθρο 22 (σημείο 56 του Προοιμίου και άρθρο 18 παρ. 8 και 9 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225).

στ. Η απαγόρευση διαφημίσεων που μπορεί να δημιουργήσουν ψευδείς προσδοκίες στον καταναλωτή όσον αφορά τη διαθεσιμότητα ή το κόστος πίστωσης ή το συνολικά πληρωτέο από αυτόν ποσό. Οι διαφημίσεις και εμπορικές ανακοινώσεις που αφορούν συμβάσεις πίστωσης πρέπει να είναι σαφείς, θεμιτές και μη παραπλανητικές, και να περιλαμβάνουν συγκεκριμένες τυποποιημένες πληροφορίες, μεταξύ των οποίων «ότι δανεισμός κοστίζει χρήματα» ή άλλη παρεμφερή, το κόστος της πίστωσης, το ποσό του επιτοκίου και η διάρκεια της σύμβασης (άρθρο 8 της Οδηγίας).

ζ. Η απαγόρευση αυτόκλητης χορήγησης πίστωσης στους καταναλωτές (άρθρο 17 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225).

η. Η ενίσχυση των υποχρεώσεων των μεσιτών πιστώσεων (άρθρα 11, 12, 16, 37 και 38 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225).

θ. Η κατάργηση ασαφών ρυθμίσεων της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ, που επέτρεψε στα κράτη μέλη να υιοθετήσουν αποκλίνουσες ρυθμίσεις ενσωμάτωσης, οι οποίες, αφενός βαίνουν πέραν αυτών που ορίζει η Οδηγία και, αφετέρου,

οδήγησαν στον κατακερματισμό του θεσμικού πλαισίου για την καταναλωτική πίστη εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Οδηγία 2023/2225 φαίνεται ότι είναι, γενικά, πλήρους εναρμόνισης (σημείο 13 του Προοιμίου της Οδηγίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 42), αν και, όπως προαναφέρθηκε, υπάρχουν αρκετές διατάξεις που παρέχουν στα κράτη μέλη διακριτική ευχέρεια απόκλισης.

2. Ως προς την έννοια του «καταναλωτή», στο πλαίσιο του παρόντος Μέρους, επισημαίνονται τα κατωτέρω.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2225 (άρθρο 3 παρ. 1) και του νομοσχεδίου (άρθρο 4 παρ. 2), ως καταναλωτής νοείται «κάθε φυσικό πρόσωπο, το οποίο ενεργεί για σκοπούς που δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο της εμπορικής, επιχειρηματικής ή επαγγελματικής δραστηριότητάς του».

Στις προσυμβατικές πληροφορίες που παρέχονται από τον πιστωτικό φορέα προς τον καταναλωτή για τη λήψη της απόφασής του ως προς τη σύναψη ή μη της σχετικής σύμβασης, περιλαμβάνονται, σύμφωνα με την περ. θ' της παρ. 5 του άρθρου 10 του νομοσχεδίου, «οι απαραίτητες εγγυήσεις, εφόσον υφίστανται».

Περαιτέρω, οι παρ. 1, 3 και 4 του άρθρου 22 του νομοσχεδίου ορίζουν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Πριν από τη σύναψη σύμβασης πίστωσης ο πιστωτικός φορέας προβαίνει σε ενδελεχή αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή (...). Η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη, κατά ενδεδειγμένο τρόπο, τους παράγοντες που είναι ουσιώδεις για την επαλήθευση της ικανότητας του καταναλωτή να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του βάσει της σύμβασης πίστωσης (...). 3. Ο πιστωτικός φορέας καθιστά την πίστωση διαθέσιμη στον καταναλωτή μόνο όταν το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας δείχνει ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση πίστωσης είναι πιθανόν να εκπληρωθούν με τον τρόπο που προβλέπεται από την εν λόγω σύμβαση (...). 4. Αν η αίτηση πίστωσης υποβάλλεται από κοινού από περισσότερους του ενός καταναλωτές, ο πιστωτικός φορέας διενεργεί την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας με βάση την κοινή ικανότητα εξόφλησης αυτών».

Εξ άλλου, η αιτιολογική σκέψη 55 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας αναφέρει τα εξής: «Κατά την αξιολόγηση της ικανότητας του καταναλωτή να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του βάσει της σύμβασης πίστωσης, ο πιστωτικός φορέας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη σχετικούς παράγοντες και ειδικές περιστάσεις, για παράδειγμα, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση πιστώσεων που χορηγούνται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία για τη χρηματοδότηση σπουδών ή για την κάλυψη έκτακτων δαπανών υγειονομικής περίθαλψης, την ύπαρξη επαρκών αποδεικτικών στοιχείων ότι οι εν λόγω πιστώσεις θα αποφέρουν μελλοντικά εισοδήματα στον καταναλωτή, ή την ύπαρξη εξασφαλίσε-

ων ή άλλων μορφών εγγυήσεων που θα μπορούσε να παράσχει ο καταναλωτής για να εξασφαλίσει το δάνειο».

Τέλος, το άρθρο 29 θεσπίζει τις πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνει η σύμβαση πίστωσης και μεταξύ αυτών, σύμφωνα με την παρ. ιε' της παρ. 1, «τις απαραίτητες εγγυήσεις και ασφαλίσεις, εφόσον απαιτούνται».

Στις ρυθμίσεις της Οδηγίας και στις αντίστοιχες του νομοσχεδίου δεν γίνεται ρητή αναφορά στο πρόσωπο του εγγυητή.

Έχουν κριθεί, συναφώς, τα εξής, ως προς το εάν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν την καταναλωτική πίστη, σύμβαση εγγύησης, που έχει συναφθεί από φυσικό πρόσωπο μη ενεργούν στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας, αν αυτή εγγυάται την επιστροφή χρέους που ο κύριος οφειλέτης δεν ανέλαβε στο πλαίσιο της ήδη ασκούμενης από αυτόν επαγγελματικής δραστηριότητας: «(Τ)ο διττό γεγονός ότι η οδηγία, αφενός, περιλαμβάνει τις εγγυήσεις στον κατάλογο των στοιχείων της συμβάσεως πιστώσεως που κρίνονται ουσιώδη ως προς τον δανειζόμενο και, αφετέρου, δεν περιέχει καμία ρητή διάταξη σχετικά με το καθεστώς της εγγυήσεως ή άλλης μορφής ασφάλειας δείχνει ότι η εν λόγω οδηγία, προβλέποντας τις εγγυήσεις που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της επιστροφής της πιστώσεως μόνον υπό το πρίσμα της προστασίας των καταναλωτών, είχε την πρόθεση να αποκλείσει τη σύμβαση εγγυήσεως από το πεδίο εφαρμογής της» (C-208/98, απόφαση της 23ης Μαρτίου 2000, Πέμπτο Τμήμα, υπόθεση Berliner Kindl Brauerei AG).

Επίσης, στο πεδίο της ελληνικής έννομης τάξης έχουν γίνει δεκτά τα εξής: «[Μ]έχρι την αντικατάσταση του ν. 2251/1994 με το ν. 3587/2007 δεν υπήρχε (στην ελληνική έννομη τάξη) ρύθμιση προστασίας ως καταναλωτή του εγγυητή γενικώς και ειδικότερα του εγγυητή επαγγελματικού ή επιχειρηματικού δανείου. Ωστόσο, λόγω του παρεπομένου χαρακτήρα της εγγυητικής συμβάσεως έναντι της κύριας οφειλής, κατ' άρθρο 847 του Α.Κ., γινόταν δεκτό ότι, όταν ο πρωτοφειλέτης - δανειολήπτης επαγγελματικού ή επιχειρηματικού δανείου έχει την ιδιότητα του καταναλωτή, ως τελικός αποδέκτης τούτου και τυγχάνει προστασίας του άνω νόμου, της ίδιας προστασίας πρέπει να τυγχάνει και ο εγγυητής αυτού, εφόσον η εγγύηση δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της επιχειρηματικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας του τελευταίου και τούτο διότι δεν δικαιολογείται δυσμενέστερη αντιμετώπιση του εγγυητή από τον πρωτοφειλέτη. Ήδη, όμως, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 4 περ. ββ του ίδιου ως άνω νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 5 του ν. 3587/2007, εντάσσεται ρητώς στο προστατευτικό πεδίο αυτού και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εγγυάται υπέρ καταναλωτή, εφόσον δεν ενεργεί στο πλαίσιο της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δρα-

στηριότητας του (Ολ. Α.Π. 13/2015, Α.Π. 1138/2020, Α.Π. 368/2019, Α.Π. 828/2018, Α.Π. 1463/2017). Αντίθετα, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, ο εγγυητής υπέρ δανειολήπτη επαγγελματικού ή επιχειρηματικού δανείου, ο οποίος ενεργεί στο πλαίσιο επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητάς του, δεν εμπίπτει στο πεδίου προστασίας του άνω νόμου (Α.Π. 1226/2015)» (ΑΠ 1268/2022). Μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 100 παρ. 5 ν. 4512/2018, εισήχθη νέο άρθρο 1α στον ν. 2251/1994, με το οποίο απαλείφθηκε η ρητή αναφορά στον εγγυητή, και επανήλθε η στενή έννοια του καταναλωτή, που έχει γενική και καθολική ισχύ. Συνεπώς, υπό το ισχύον δίκαιο, για να αντιμετωπίζεται ο εγγυητής ως καταναλωτής, θα πρέπει να συντρέχουν ως προς αυτόν αυτοτελώς τα κριτήρια της έννοιας του καταναλωτή, δηλαδή να είναι φυσικό πρόσωπο και να παρέχει την εγγύηση εκτός πλαισίου της επαγγελματικής ή της επιχειρηματικής του δραστηριότητας, ανεξάρτητα από το εάν ο πρωτοφειλέτης εμπίπτει στην έννοια του καταναλωτή ή όχι. Η αποσύνδεση της ιδιότητας του εγγυητή ως καταναλωτή από τη συνδρομή ή μη της αντίστοιχης ιδιότητας στο πρόσωπο του πρωτοφειλέτη, εκτός του ότι εξυπηρετεί αρτιότερα τους σκοπούς του Ν. 2251/1994, συνάδει και με τη σχετική με το θέμα αυτό νομολογία του ΔΕΕ (ΔΕΕ, 19.11.2015, Tarcău (C-74/15), ECLI:EU:C:2015:772, σκέψη 26, ΔΕΕ, 14.9.2016, Dumitraș (C-534/15), ECLI:EU:C:2016:700, σκέψη 31, ΔΕΕ, 17.5.2022, SPV Project (C-693/19 και 831/19), ECLI:EU:C:2022:395, σκέψεις 46-48).

Β. Επί του Μέρους Β΄

Το κύριο αντικείμενο του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου είναι η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 2023 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/83/ΕΕ όσον αφορά τις συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που συνάπτονται εξ αποστάσεως και για την κατάργηση της Οδηγίας 2002/65/ΕΚ (ΕΕ L 1), η οποία, μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου καταλληλότητας και αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα έτη 2018-2019, κρίθηκε εν μέρει αποτελεσματική όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών, ιδίως λόγω των ψηφιακών εξελίξεων, αλλά και ζητημάτων με αλληλοεπικαλύψεις με άλλες Οδηγίες, όπως η Οδηγία 2011/83/ΕΕ. Οι διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673, με την ενσωμάτωσή τους στην εθνική έννομη τάξη επιφέρουν τροποποιήσεις στον τομέα των συμβάσεων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που καταρτίζονται με καταναλωτές από απόσταση. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις λειτουργούν ως «δίκτυο ασφα-

λείας» για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που δεν καλύπτονται ρητά από ενωσιακή τομεακή νομοθεσία, ώστε να μην υπάρχουν νομοθετικά κενά σε νέα ψηφιακά χρηματοπιστωτικά προϊόντα. Το ίδιο ορίζεται και στο πλαίσιο της καταργούμενης Οδηγίας 2002/65/ΕΚ.

Στο πλαίσιο αυτό επέρχονται ιδίως οι ακόλουθες αλλαγές:

α) Οι συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση εντάσσονται πλέον στο γενικό ρυθμιστικό πλαίσιο των συμβάσεων από απόσταση (άρθρα 3 - 4η ν. 2251/1994), από το οποίο εξαιρούνταν στο παρελθόν δυνάμει της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 3α ν. 2251/1994 και του άρθρου 4θ ν. 2251/1994. Συνακόλουθα, καταργείται το άρθρο 4θ ν. 2251/1994. Επισημαίνεται ότι δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω το σύνολο των διατάξεων για τις συμβάσεις από απόσταση, αλλά μόνο τα άρθρα που ορίζονται στη νέα παράγραφο ιβ του άρθρου 3α ν. 2251/1994, διότι κρίθηκε ότι αυτά συνάδουν με τη φύση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση.

β) Θεσπίζονται σαφείς κανόνες στο πεδίο της προσυμβατικής πληροφόρησης των καταναλωτών, με προσαρμογή στις συγκεκριμένες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες που παρέχονται εξ αποστάσεως, και διαφοροποίηση ανάλογα με το αν η παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών εξ αποστάσεως πραγματοποιείται στο πλαίσιο διαδοχικών ή διακριτών συναλλαγών μεταξύ των ιδίων συμβαλλόμενων μερών, καταναλωτή και προμηθευτή (άρθρα 1 παρ. 1 και 5 της Οδηγίας και 68 του νομοσχεδίου). Ενδεικτικώς αναφέρεται ότι τα ουσιώδη στοιχεία της σύμβασης και οι πληροφορίες που αφορούν στοιχεία καίριας σημασίας για τον καταναλωτή, π.χ., το συνολικό κόστος της υπηρεσίας ή τυχόν δαπάνες, προβάλλονται στις ψηφιακές πλατφόρμες κατά τρόπο που του επιτρέπει να λαμβάνει άμεσα και εύκολα γνώση σε σχέση με άλλες, πιο λεπτομερειακές πληροφορίες. Οργανώνονται, επομένως, κατά επίπεδα, π.χ. με τη χρήση επεκτάσιμων επικεφαλίδων σε πίνακα περιεχομένων (διαστρωμάτωση προσυμβατικών πληροφοριών, σημεία 30-33 του Προοιμίου και άρθρο 1 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673).

δ) Λαμβάνονται ειδικά μέτρα, ιδίως στο πλαίσιο της ενημέρωσης, για την προστασία του καταναλωτή από την ψηφιακή χειραγώγηση και ιδίως από τα λεγόμενα «dark patterns» (σκοτεινά/παραπλανητικά μοτίβα), τα οποία, θεμελιώνουν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Ειδικότερα, τα παραπλανητικά μοτίβα στις επιγραμμικές διεπαφές των εμπόρων συνιστούν πρακτικές που στρεβλώνουν ή επηρεάζουν ουσιωδώς, είτε εσκεμμένα είτε εκ του αποτελέσματος, την ικανότητα των καταναλωτών που είναι αποδέκτες της χρηματοοικονομικής υπηρεσίας να επιλέγουν ή να αποφασίζουν αυτόνομα και τεκμηριωμένα. Αυτό ισχύει ιδίως για τις συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρε-

σιών που συνάπτονται εξ αποστάσεως. Οι προμηθευτές μπορεί να χρησιμοποιούν τέτοιες πρακτικές, προκειμένου να πείθουν τους καταναλωτές που είναι αποδέκτες των υπηρεσιών τους να υιοθετήσουν ανεπιθύμητες συμπεριφορές ή να λάβουν αποφάσεις που δεν επιθυμούν, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν αρνητικά τα συμφέροντά τους. Οι πρακτικές αυτές, οι οποίες στρεβλώνουν ή καταργούν την αυτονομία της βούλησης και των αποφάσεων των καταναλωτών, συχνά μέσω δόλιων σχεδιαστικών παρεμβάσεων στις επιγραμμικές πλατφόρμες, ώστε να χειραγωγούν τους χρήστες καταναλωτές και να τους κατευθύνουν σε επιλογές που ωφελούν τους προμηθευτές, πρέπει να απαγορεύονται και στο πλαίσιο της κατάρτισης χρηματοοικονομικών συμβάσεων εξ αποστάσεως κατά την έννοια της Οδηγίας (βλ. αναλυτικά σημείο 41 του Προοιμίου και άρθρο 16ε της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673, άρθρο 74 του νομοσχεδίου).

Σε ό,τι αφορά τα σκοτεινά/παραπλανητικά μοτίβα, η Οδηγία (ΕΕ) 2023/2673 χρησιμοποιεί τον ορισμό του σημείου 67 του Προοιμίου και των άρθρων 25 και 31 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της Οδηγίας 2000/31/ΕΚ («Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (DSA)» (ΕΕ L 277) και τον προσαρμόζει στις εξ αποστάσεως συμβάσεις χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

ε) Η διασφάλιση της εφαρμογής του δικαιώματος υπαναχώρησης του καταναλωτή, ακόμη και όταν πρόκειται για εξ αποστάσεως συμβάσεις με αντικείμενο συγκεκριμένες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες που διέπονται από ενωσιακή νομοθεσία, η οποία δεν θεσπίζει ρητά δικαίωμα υπαναχώρησης για τους καταναλωτές (σημεία 21 και 22 του Προοιμίου της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673). Παράλληλα, εισάγονται ειδικές ρυθμίσεις για την άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης, όταν η σύμβαση έχει καταρτισθεί από απόσταση και, συγκεκριμένα, μέσω επιγραμμικής διεπαφής, με γνώμονα την ενίσχυση της προστασίας του καταναλωτή σε ψηφιακό συναλλακτικό περιβάλλον. Οι καταναλωτές πρέπει να μπορούν να υπαναχωρούν από τη σύμβαση με την ίδια ευχέρεια με την οποία την έχουν συνάψει.

στ) Η θέσπιση της υποχρέωσης του προμηθευτή για παροχή επαρκών εξηγήσεων στον καταναλωτή, πέραν της προσυμβατικής πληροφόρησης, ώστε να μπορεί αυτός να αντιληφθεί αν η σύμβαση, με βάση τα αποτελέσματά της, είναι κατάλληλη για την οικονομική του κατάσταση (άρθρα 4 παρ. 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673 και 73 του νομοσχεδίου).

ζ) Η θέσπιση δικαιώματος του καταναλωτή να ζητεί ανθρώπινη παρέμβαση/υποστήριξη από την πλευρά του προμηθευτή, όταν χρησιμοποιούνται α-

πό αυτόν αυτοματοποιημένα ψηφιακά εργαλεία, όπως οι βοηθοί στο πλαίσιο εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης. Το δικαίωμα αυτό ασκείται κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες, χωρίς χρέωση, κυρίως στο στάδιο της προσυμβατικής ενημέρωσης, αλλά και, σε αιτιολογημένες περιπτώσεις, και κατά την εκτέλεση της σύμβασης παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών εξ αποστάσεως (άρθρα 4 παρ. 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673 και 73 παρ. 3 του νομοσχεδίου).

η) Η επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασης των κανόνων για τις εξ αποστάσεως χρηματοοικονομικές υπηρεσίες προς καταναλωτές κατά τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394. Η νέα παράγραφος 1β του άρθρου 3α ν. 2251/1994 παραπέμπει στο Κεφάλαιο περί Διοικητικών κυρώσεων του ν. 251/1994 (άρθρα 13α έως 13στ).

Γ. Επί του Μέρους Γ΄

Με τις διατάξεις του Μέρους Γ΄ ενσωματώνονται στην ελληνική έννομη τάξη οι διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/825 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Φεβρουαρίου 2024, για την τροποποίηση των Οδηγιών 2005/29/ΕΚ και 2011/83/ΕΕ όσον αφορά στην ενδυνάμωση των καταναλωτών για την πράσινη μετάβαση μέσω καλύτερης προστασίας από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και μέσω καλύτερης ενημέρωσης (ΕΕ L 1/16).

Οι νέοι κανόνες της Οδηγίας θεσπίζονται α) με την τροποποίηση των άρθρων 6 και 7 της οδηγίας 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις εμπορικές πρακτικές που θεωρούνται παραπλανητικές και, ως εκ τούτου, απαγορεύονται, βάσει κατά περίπτωση αξιολόγησης, και με την τροποποίηση του Παραρτήματος Ι της ανωτέρω οδηγίας 2005/29/ΕΚ, με την προσθήκη συγκεκριμένων παραπλανητικών πρακτικών οι οποίες κρίνονται αθέμιτες υπό οποιεσδήποτε συνθήκες και, ως εκ τούτου, απαγορεύονται. β) Με την τροποποίηση ιδίως των άρθρων 2 για τους ορισμούς, 5, 6 και 8 για την προσυμβατική πληροφόρηση της Οδηγίας 2011/83.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2024/825 και οι προτεινόμενες ρυθμίσεις με τις οποίες ενσωματώνεται, αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της ανεπαρκούς προστασίας των καταναλωτών από α) παραπλανητικές ή ατεκμηρίωτες περιβαλλοντικές δηλώσεις στην αγορά και β) από την έλλειψη κανόνων για την αδιαφάνεια και την αναξιопιστία των πληροφοριών που παρέχονται αναφορικά με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και τη διάρκεια ζωής των προϊόντων (βλ. και αιτιολογική έκθεση, σελ. 158).

Οι βασικότερες αλλαγές που επιφέρει η Οδηγία (ΕΕ) 2024/825 είναι οι ακόλουθες:

α) Η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της έννοιας της παραπλανητικής ε-

μπορικής πρακτικής (άρθρο 1 παρ. 2, 3 και 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/825). Η Οδηγία προσθέτει στα κύρια χαρακτηριστικά του προϊόντος, ως προς τα οποία απαγορεύεται η παροχή ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών, όχι μόνο τα παραδοσιακά στοιχεία της ποιότητας ή της τιμής, αλλά και τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του, καθώς και στοιχεία όπως η ανθεκτικότητα, η δυνατότητα επισκευής και η ανακυκλωσιμότητα, τα οποία συνδέονται με την κυκλική οικονομία. Με τον τρόπο αυτό η «περιβαλλοντική επίδοση» καθίσταται πλέον ουσιαστικό στοιχείο της συναλλακτικής απόφασης του καταναλωτή, ενώ αναγνωρίζεται η παραπλανητική πρακτική του πράσινου «ξεπλύματος» («greenwashing») ως παραπλανητικού οικολογικού μάρκετινγκ.

β) Η εισαγωγή της έννοιας του «περιβαλλοντικού ισχυρισμού», ο οποίος περιλαμβάνει κάθε μήνυμα ή απεικόνιση η οποία δεν είναι υποχρεωτική βάσει του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου, σε οποιαδήποτε μορφή, συμπεριλαμβανομένων κειμένων εικόνων, γραφικών ή συμβολικών αναπαραστάσεων, όπως ετικετών, εμπορικών ονομασιών, επωνυμιών εταιρειών, σημάτων ποιότητας ή βιωσιμότητας ή ονομασιών προϊόντων στο πλαίσιο εμπορικής ανακοίνωσης, και η οποία δηλώνει ή υπονοεί ότι ένα προϊόν ή μια κατηγορία προϊόντος, ένα εμπορικό σήμα ή ένας έμπορος έχει θετικό ή μηδενικό αντίκτυπο στο περιβάλλον ή ότι βλάπτει λιγότερο το περιβάλλον σε σύγκριση με άλλα προϊόντα ή ότι έχει βελτιώσει τον αντίκτυπό του στο περιβάλλον (άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/825 και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Νομοθετικό ψήφισμα της 12ης Μαρτίου 2024 σχετικά με την πρόταση οδηγίας για την τεκμηρίωση και τη γνωστοποίηση των ρητών περιβαλλοντικών ισχυρισμών (Green Claims Directive), P9_TA(2024)0131, ΕΕ C/2025/1023, 27.2.2025). Στόχος των προτεινόμενων ρυθμίσεων είναι να γίνουν αξιόπιστοι, συγκρίσιμοι και επαληθεύσιμοι οι περιβαλλοντικοί ισχυρισμοί που αναφέρονται σε διαφημίσεις και συσκευασίες προϊόντων.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2024/825 θέτει συγκεκριμένες απαιτήσεις για τη νομιμότητα ισχυρισμών που αφορούν μελλοντικές περιβαλλοντικές επιδόσεις, όπως η επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας ή μηδενικών εκπομπών άνθρακα. Τέτοιοι ισχυρισμοί επιτρέπονται μόνο εφόσον στηρίζονται σε σαφείς, αντικειμενικές και επαληθεύσιμες δεσμεύσεις, συνοδεύονται από λεπτομερές σχέδιο εφαρμογής με μετρήσιμους στόχους, ελέγχονται από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα, και τα αποτελέσματα του ελέγχου τίθενται στη διάθεση του κοινού. Παραβάσεις των ανωτέρω αντιμετωπίζονται ως αθέμιτες (παραπλανητικές) εμπορικές πρακτικές (Οδηγία 2005/29/ΕΚ, ν. 2251/1994). Στο πλαίσιο αυτό, προστίθενται νέες απαγορεύσεις που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη χρήση γενικών περιβαλλοντικών ισχυρισμών χωρίς επαρκή απόδει-

ξη, την προβολή περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών που αφορούν μόνο περιορισμένη πτυχή του προϊόντος κατά τρόπο που δημιουργεί συνολική εντύπωση περιβαλλοντικής υπεροχής, τη χρήση μη πιστοποιημένων ή μη αξιόπιστων σημάτων βιωσιμότητας, καθώς και τους ισχυρισμούς περί κλιματικής ουδετερότητας που βασίζονται αποκλειστικά σε μηχανισμούς αντιστάθμισης εκπομπών άνθρακα (carbon offsetting). Με τις νέες αυτές απαγορεύσεις, ο ενωσιακός νομοθέτης μεταβαίνει από τον εκ των υστέρων έλεγχο της παραπλάνησης σε σαφείς προληπτικούς κανόνες απαγόρευσης συγκεκριμένων παραπλανητικών, και άρα, αθέμιτων εμπορικών πρακτικών.

γ) Θεσπίζονται νέες υποχρεώσεις διαφάνειας στις υπηρεσίες σύγκρισης προϊόντων. Όταν οι συγκρίσεις βασίζονται σε περιβαλλοντικά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά ή σε στοιχεία κυκλικότητας, ο πάροχος της υπηρεσίας οφείλει να γνωστοποιεί τη μέθοδο αξιολόγησης, τα προϊόντα και τους προμηθευτές που συγκρίνονται, καθώς και τον τρόπο επικαιροποίησης των πληροφοριών. Οι πληροφορίες αυτές χαρακτηρίζονται ως ουσιώδεις, και η παράλειψή τους μπορεί να θεμελιώσει παραπλανητική παράλειψη κατά την έννοια της Οδηγίας 2005/29/ΕΚ.

δ) Λαμβάνονται μέτρα κατά της πρόωρης αχρήστευσης των προϊόντων (early obsolescence). Η Οδηγία (ΕΕ) 2024/825 αντιμετωπίζει πρακτικές που μειώνουν τεχνητά τη διάρκεια ζωής των αγαθών ή αποκρύπτουν πληροφορίες σχετικά με ενημερώσεις λογισμικού, όπως και τη δυνατότητα επισκευής ή τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, ενισχύοντας, κατά τον τρόπο αυτόν, την κυκλική οικονομία και την επιμήκυνση της διάρκειας χρήσης των προϊόντων.

ε) Τροποποιείται η Οδηγία 2011/83/ΕΕ ιδίως α) με την εισαγωγή πρόσθετων υποχρεώσεων προσυμβατικής ενημέρωσης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο καταναλωτής πρέπει, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, να ενημερώνεται για βασικά στοιχεία βιωσιμότητας του προϊόντος, όπως η ύπαρξη εμπορικής εγγύησης ανθεκτικότητας, η δυνατότητα επισκευής, η διαθεσιμότητα ανταλλακτικών και, όπου προβλέπεται, ο σχετικός δείκτης επισκευασιμότητας. Η μεταβολή αυτή αναβαθμίζει ουσιαστικά το περιεχόμενο της προσυμβατικής πληροφόρησης, ανάγοντας, για πρώτη φορά, τη βιωσιμότητα σε στοιχείο της ενημερωμένης καταναλωτικής επιλογής. β) Με την προσθήκη νέων ρυθμίσεων για την εγγύηση του προϊόντος, μεταξύ των οποίων η εισαγωγή της έννοιας της «εμπορικής εγγύησης όσον αφορά την ανθεκτικότητα του προϊόντος». Ο παραγωγός είναι υπεύθυνος έναντι του καταναλωτή, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της εμπορικής εγγύησης, όσον αφορά την ανθεκτικότητα

του προϊόντος που δεν ανταποκρίνεται στη σύμβαση για επισκευή του ή την αντικατάστασή του, αν διαπιστωθεί ότι το προϊόν δεν διατηρεί την ανθεκτικότητά του (άρθρο 2 παρ. 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/825 και νέο άρθρο 2 της Οδηγίας 2011/83/ΕΕ).

οτ) Συμπερασματικά, η Οδηγία (ΕΕ) 2024/825 επιφέρει σημαντική αλλαγή στο ενωσιακό δίκαιο προστασίας του καταναλωτή, υπό την έννοια ότι η προστασία δεν περιορίζεται πλέον στην οικονομική διάσταση της συναλλαγής, αλλά επεκτείνεται στην αξιοπιστία των περιβαλλοντικών πληροφοριών και στην προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης, με γνώμονα, τόσο την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στους προβαλλόμενους από τους προμηθευτές περιβαλλοντικούς ισχυρισμούς όσο και τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων.

Δ. Επί του Μέρους Δ΄

Με τις διατάξεις του Μέρους Δ΄ ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία (ΕΕ) 2024/1799 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, σχετικά με κοινούς κανόνες για την προώθηση της επισκευής αγαθών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 και των οδηγιών (ΕΕ) 2019/771 και (ΕΕ) 2020/1828 (ΕΕ L 1/20). Από το άρθρο 3 της Οδηγίας φαίνεται ότι είναι μέγιστης εναρμόνισης.

Περαιτέρω, όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική έκθεση (σελ. 163), οι ρυθμίσεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1799 ενθαρρύνουν τη βιώσιμη κατανάλωση, προωθώντας έναν κύκλο ζωής αγαθών, ο οποίος περιλαμβάνει την επαναχρησιμοποίηση, την επισκευή και την ανακαίνισή τους. Με τον τρόπο αυτόν ωφελούνται και οι καταναλωτές, διότι αποφεύγεται η προμήθεια νέων αγαθών. Προκειμένου να μειωθεί η πρόωρη απόρριψη βιώσιμων αγαθών που αγοράζουν οι καταναλωτές και προκειμένου να ενθαρρύνονται αυτοί να χρησιμοποιούν τα αγαθά τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι ρυθμίσεις που αφορούν την επισκευή των αγαθών. Σκοπός είναι η επισκευή να καθίσταται τόσο ποιοτική όσο και οικονομικά προσιτή για τους καταναλωτές, να συνδέεται, κατά περίπτωση, με την παροχή σε αυτούς πράγματος αντικατάστασης, και να διενεργείται από τον πάροχο υπηρεσιών της επιλογής τους. Η επιλογή από τους καταναλωτές της επισκευής έναντι της προμήθειας νέου αγαθού εξαρτάται, εκτός των ανωτέρω, και από πρόσθετους παράγοντες, μεταξύ των οποίων το οικονομικό συμφέρον, η ανθεκτικότητα, η διαθεσιμότητα και η εγγύτητα της υπηρεσίας επισκευής. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις επιδιώκεται η προώθηση της ά-

σκησης του δικαιώματος της επισκευής του προϊόντος που δεν ανταποκρίνεται στη σύμβαση από τον καταναλωτή, και η προτίμησή του έναντι της αντικατάστασης, με τη διασφάλιση των ανωτέρω προϋποθέσεων.

Οι σημαντικότερες αλλαγές που επιφέρουν οι προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι ιδίως οι ακόλουθες:

α) Η αναγνώριση στον καταναλωτή απευθείας δικαιώματος επισκευής του προϊόντος έναντι του παραγωγού, ακόμη και όταν έχει λήξη η περίοδος ευθύνης του πωλητή. Η οδηγία (ΕΕ) 2019/771 επιβάλλει στους πωλητές την υποχρέωση να επισκευάζουν αγαθά σε περίπτωση έλλειψης συμμόρφωσης, η οποία υπήρχε ήδη κατά τον χρόνο παράδοσης των αγαθών και η οποία καθίσταται εμφανής εντός της περιόδου ευθύνης. Όταν η υποχρέωση αυτή δεν ισχύει, μεγάλος αριθμός ελαττωματικών, αλλά κατά τα λοιπά βιώσιμων αγαθών, απορρίπτεται πρόωρα. Προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι καταναλωτές να επισκευάζουν αγαθά σε τέτοιες περιπτώσεις, η παρούσα οδηγία επιβάλλει στους κατασκευαστές την υποχρέωση να επισκευάζουν, κατόπιν αιτήματος του καταναλωτή, αγαθά για τα οποία ισχύουν οι απαιτήσεις δυνατότητας επισκευής που επιβάλλονται από νομικές πράξεις της Ένωσης, αφού εκείνοι είναι οι αποδέκτες αυτών των απαιτήσεων δυνατότητας επισκευής. Η υποχρέωση αυτή θα πρέπει να ισχύει για κατασκευαστές που είναι εγκατεστημένοι τόσο εντός όσο και εκτός της Ένωσης σε σχέση με αγαθά που διατίθενται στην αγορά της Ένωσης (σημείο 15 του Προοιμίου και άρθρα 5 παρ. 1 και 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1799).

Δεδομένου, όμως, ότι η υποχρέωση επισκευής που επιβάλλεται στους κατασκευαστές δυνάμει των ανωτέρω καλύπτει ελαττώματα που δεν οφείλονται σε μη συμμόρφωση των αγαθών με σύμβαση πώλησης, οι κατασκευαστές θα πρέπει να μπορούν να παρέχουν επισκευή έναντι αντιτίμου που καταβάλλεται από τον καταναλωτή, ή δωρεάν. Η χρέωση αντιτίμου αναμένεται να ενθαρρύνει τους κατασκευαστές να αναπτύξουν βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, περιλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών επισκευής. Το αντίτιμο αυτό θα μπορούσε να λαμβάνει υπόψη, παραδείγματος χάριν,, το κόστος εργασίας, το κόστος των ανταλλακτικών, το κόστος λειτουργίας του χώρου επισκευής, και ένα σύνθηρες περιθώριο κέρδους. Το αντίτιμο θα πρέπει να είναι εύλογο, πράγμα που σημαίνει ότι θα πρέπει να καθορίζεται κατά τρόπο ώστε οι καταναλωτές να μην αποτρέπονται σκόπιμα από το να επωφελούνται από την υποχρέωση επισκευής των κατασκευαστών.

β) Προκειμένου να ενθαρρύνονται οι καταναλωτές να επιλέγουν την επισκευή έναντι της αντικατάστασης, ώστε να επιτυγχάνουν τη συμμόρφωση

των αγαθών προς τη σύμβαση εντός του πλαισίου της ευθύνης του πωλητή, τροποποιείται η οδηγία (ΕΕ) 2019/771 προς την κατεύθυνση της παράτασης της περιόδου ευθύνης των προμηθευτών κατά 12 μήνες, οι οποίοι θα πρέπει να προστεθούν στην απομένουσα περίοδο ευθύνης για το αγαθό. Η παράταση αυτή εφαρμόζεται άπαξ (σημείο 40 του Προοιμίου και άρθρο 16 παρ. 2 της Οδηγίας).

γ) Θεσπίζεται ενιαίο ευρωπαϊκό έντυπο ενημέρωσης για την επισκευή (European Repair Information Form). Το έντυπο λειτουργεί ως τυποποιημένο εργαλείο προσυμβατικής πληροφόρησης του καταναλωτή, το οποίο περιλαμβάνει βασικά στοιχεία της υπηρεσίας επισκευής, επιτρέποντάς του να συγκρίνει ευκολότερα και να αξιολογεί τις εναλλακτικές προσφορές των διαφόρων επισκευαστών, ενισχύοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, τη διαφάνεια της αγοράς υπηρεσιών επισκευής (σημείο 10 του Προοιμίου και άρθρο 4 της Οδηγίας).

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του τίτλου του νομοσχεδίου

Ο τίτλος του υπό ψήφιση νομοσχεδίου «Ενδυνάμωση της προστασίας των καταναλωτών στους τομείς των συμβάσεων πιστώσεων, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των συμβάσεων που συνάπτονται εξ αποστάσεως, εκτός καταστήματος και ηλεκτρονικά - Ενσωμάτωση των Οδηγιών (ΕΕ) 2017/828, 2023/2225, 2023/2673, 2024/825, 2024/1799 και 2026/74» πρέπει, για λόγους, νομοτεχνικής αρτιότητας, να συμπληρωθεί από τις λέξεις «και άλλες διατάξεις», λόγω του Μέρους Ζ', υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1805 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2023 για τη χρήση ανανεώσιμων καυσίμων και καυσίμων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στις θαλάσσιες μεταφορές και για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/16/ΕΚ», του Μέρους Η' του νομοσχεδίου, υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις», αλλά και λόγω των άρθρων 116-119, που δεν συνδέονται με την ενσωμάτωση των ανωτέρω Οδηγιών. Περαιτέρω, για λόγους πληρότητας, θα μπορούσε να προστεθεί στον τίτλο η λήψη μέτρων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1805.

2. Επί του άρθρου 24 παρ. 3

Σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, όταν απορρίπτεται η αίτηση πίστωσης, ο πιστωτικός φορέας ενημερώνει, χωρίς καθυστέρηση, τον καταναλωτή για την απόρριψη και, εφόσον η απόρριψη σχετίζεται με πιθανή οικο-

νομική δυσκολία ή κίνδυνο υπερχρέωσης, τον παραπέμπει σε εύκολα προσβάσιμες συμβουλευτικές υπηρεσίες για χρέη. Αν η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας στηρίζεται σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων, ο πιστωτικός φορέας ενημερώνει τον καταναλωτή για το γεγονός αυτό, καθώς και για τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει προκειμένου να αμφισβητήσει την απόφαση. Η Οδηγία δεν προσδιορίζει περαιτέρω τον όρο «χωρίς καθυστέρηση». Σε άλλες διατάξεις του παρόντος, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις εξειδικεύουν τον όρο «χωρίς καθυστέρηση», όπως π.χ. το άρθρο 26 παρ. 1 του νομοσχεδίου, που, ενσωματώνοντας την παράγραφο 6 του άρθρου 19 της Οδηγίας, τον ορίζει «σε τρεις εργάσιμες ημέρες το αργότερο». Δοθέντος ότι, εν προκειμένω, δεν υπάρχει ανάλογη εξειδίκευση, το «χωρίς καθυστέρηση» μπορεί να ερμηνευθεί ως μη υπαίτια καθυστέρηση (αμελλητί) κατά τα γενικώς ισχύοντα στο αστικό δίκαιο, υπό το πρίσμα και των γενικών αρχών της καλής πίστης (ΑΚ 288), και η ενημέρωση του καταναλωτή για την απόρριψη, αλλά και για την αυτοματοποιημένη επεξεργασία των δεδομένων του να γίνεται εντός εύλογου χρόνου από τη λήψη της σχετικής απόφασης από το πιστωτικό ίδρυμα (βλ. και την αιτιολογική έκθεση, σελ. 207). Τέτοιος εύλογος χρόνος μπορούν να θεωρηθούν οι τρεις εργάσιμες ημέρες όπως στο άρθρο 26 παρ. 1 του παρόντος.

3. Επί του τίτλου του Κεφαλαίου ΙΑ΄

Ο τίτλος του Κεφαλαίου ΙΑ΄ «ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΣΙΤΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ», θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, να αναδιατυπωθεί, με αντίστοιχη διατύπωση στο οικείο σημείο του Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου, ως εξής: «ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ» (βλ. και παρατήρηση επί του άρθρου 41).

4. Επί του άρθρου 40

Στην παρ. 4 η φράση «Η επιβολή εξόδων», θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, να αντικατασταθεί από τη φράση «Η επιβάρυνση του καταναλωτή με έξοδα».

5. Επί του άρθρου 41

Στον τίτλο του παρόντος η φράση «ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ», θα ήταν ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, να αντικατασταθεί από τη φράση «ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ», με αντίστοιχη αντικατά-

σταση στο οικείο σημείο του Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου, προς αποφυγή πλεοναστικής διατύπωσης.

6. Επί του άρθρου 48

Η παρ. 3 του παρόντος ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Το δημόσιο υπομητρώο μεσιτών πιστώσεων καταναλωτικής πίστης της παρ. 1 περιλαμβάνει τουλάχιστον: (...), γ) κατά πόσον ο μεσίτης είναι συνδεδεμένος ή όχι, (...)». Για λόγους σαφήνειας, πρέπει η διάταξη της περ. γ' να αναδιατυπωθεί ως εξής: «πληροφορία για το κατά πόσον ο μεσίτης είναι συνδεδεμένος ή όχι, (...)».

7. Επί του άρθρου 55

Τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 4 του παρόντος ορίζουν τα εξής: «Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, να λαμβάνει μέτρα παρέμβασης σε πιστωτικά προϊόντα, εφόσον συντρέχουν δικαιολογημένοι λόγοι. Η παρέμβασή της πρέπει να είναι δικαιολογημένη και αναλογική, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως τον κίνδυνο για τους καταναλωτές ή για το χρηματοπιστωτικό σύστημα και την καταλληλότητα των όρων του προϊόντος για το κοινό στο οποίο απευθύνεται». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεικτικό, για νομοτεχνικούς λόγους, οι εν λόγω ρυθμίσεις να αναδιατυπωθούν, σε ενιαίο εδάφιο, ως εξής: «Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, να λαμβάνει μέτρα σχετικά με πιστωτικά προϊόντα, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας και συνεκτιμώντας ιδίως τον κίνδυνο για τους καταναλωτές ή για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπως και την καταλληλότητα των όρων του προϊόντος, για το κοινό στο οποίο απευθύνεται».

8. Επί των άρθρων 70 παρ. 1 περίπτ. 6) και 72 παρ. 2

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, ο νομοθέτης κάνει χρήση των αντίστοιχων διακριτικών ευχερειών που παρέχει στα κράτη μέλη η Οδηγία Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673. Ειδικότερα:

α) Με το προτεινόμενο άρθρο 70 παρ. 1 περ. β) γίνεται χρήση, στο πεδίο των υποχρεώσεων ενημέρωσης για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές, της ευχέρειας που παρέχεται με την παρ. 9 του νέου άρθρου 16α της Οδηγίας 2011/83, το οποίο εισάγεται με το άρθρο 1 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2673. Σύμφωνα με την ανωτέρω ευχέρεια, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν αυστηρότερες διατάξεις σχετικά με τις υποχρεώσεις προσυμβατικής πληροφόρησης της Οδηγίας, όταν οι διατάξεις αυτές είναι σύμφωνες με το ενω-

σιακό δίκαιο (βλ. και αιτιολογική έκθεση, σελ. 247). Αντίστοιχα, έγινε χρήση και της διακριτικής ευχέρειας της παραγράφου 2 του νέου άρθρου 16α της Οδηγίας (ΕΕ) 2011/83 αναφορικά με τη διατήρηση γλωσσικών απαιτήσεων που καθιστούν πιο προσιτή στον καταναλωτή την προσυμβατική πληροφόρηση της παραγράφου 1 του νέου άρθρου 16α της Οδηγίας 2011/83.

β) Με το προτεινόμενο άρθρο 72 παρ. 2 γίνεται χρήση της διακριτικής ευχέρειας της νέας παραγράφου 2 του άρθρου 16γ της Οδηγίας 2011/83, σύμφωνα με την οποία, ειδικά στις ασφαλιστικές συμβάσεις, δεν γεννάται, σε καμία περίπτωση, υποχρέωση πληρωμής του καταναλωτή που υπαναχωρεί.

9. Επί του άρθρου 97

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται άρθρο 5στ στον ν. 2251/1994, σύμφωνα με το οποίο, ο κατασκευαστής υποχρεούται να επισκευάζει τα αγαθά με τους οριζόμενους όρους. Ο κατασκευαστής δεν υποχρεούται να προβεί στην επισκευή, όταν αυτή είναι αδύνατη. Θα μπορούσε να διευκρινισθεί εν προκειμένω το αν, με την αδυναμία επισκευής, εξομοιώνεται και η περίπτωση που αυτή είναι μεν δυνατή, αλλά απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες σε σχέση με την αξία του αγαθού ή σε σχέση με τη βαρύτητα της έλλειψης ανταπόκρισης, δημιουργώντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, λόγο άρνησης του κατασκευαστή, κατά το πρότυπο του άρθρου 543 του Αστικού Κώδικα σχετικά με την αποκατάσταση της ανταπόκρισης αγαθού στη σύμβαση πώλησης.

10. Επί του άρθρου 116

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, ιδιαίτερες συνθήκες και λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν την κατ' εξαίρεση θέσπιση ειδικών ρυθμίσεων για απαλλοτριώσεις, με σκοπό την ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων (Ε.Π.) στον Δήμο Μεγαλόπολης. Η παρ. 1 ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Αν Ε.Π. αναπτύσσεται στον Δήμο Μεγαλόπολης, εκτός των γαιών μεταλλιγνιτικής αξιοποίησης των περ. δ) και ε) της παρ. 2 του άρθρου 27 και του άρθρου 29 του ν. 4872/2021, (Α 247), περί εκτάσεων κυριότητας και εκμετάλλευσης εντός ζωνών απολιγνιτοποίησης, και η Ε.Α.Δ.Ε.Π. εξασφαλίσει τα δικαιώματα του πενήντα ένα τοις εκατό (51%) της συνολικά αιτούμενης έκτασης, δύναται να κηρύσσεται, με την κοινή απόφαση του άρθρου 10, περί έγκρισης ανάπτυξης του επιχειρηματικού πάρκου, η υπόλοιπη έκταση υπό απαλλοτρίωση υπέρ και με δαπάνες της Ε.Α.Δ.Ε.Π.». Κατά την εφαρμογή του άρθρου 7Α του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων (ν. 2882/2001, Α' 17), αν οι φερόμενοι ιδιοκτήτες της υπό απαλλοτρίωση έκτασης συναινούν, το δικαστήριο που δικάζει την αίτηση της παρ. 2 του άρθρου 7Α του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων, εξετάζει κατά τη

διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, αυτοτελή αίτηση ή αίτημα που περιλαμβάνεται στην αίτηση της παρ. 2 του άρθρου 7Α του ανωτέρω Κώδικα και διατάσσει την άμεση παράδοση της υπό απαλλοτρίωση έκτασης στην Ε.Α.Δ.Ε.Π.. Το δικαστήριο εφαρμόζει με την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων την παρ. 3 του άρθρου 7Α του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων».

Προτείνεται η αναδιατύπωση του ανωτέρω τελευταίου εδαφίου, για λόγους νομοτεχνικής ακρίβειας, ως εξής: «Στην απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων το δικαστήριο κρίνει βάσει της παρ. 3 του άρθρου 7Α του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων».

Αθήνα, 7 Ιουλίου 2026

Οι Εισηγητές
Αθηνά Κοντογιάννη
Νικόλαος Παπαχρήστος
Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του
Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Κώστας Μαυριάς